

A VARÁZSVESSZŐ LEGÚJABB PROBLÉMÁI*

Írta CSALÁNY FERENC

A varázsvessző nem a mai kor találmánya, az sem bűvészbót, sem boszorkányseprő, mellyel titkos varázsszavak mormolása közben, vagy bizonyos szellemek idézésével a föld alatt levő kincsek és források megtalálhatók, hanem élő energiákon, tehát biofizikai, élettani és lelki jelenségeken alapuló és azokra visszaható eszköz.

Mindig akadnak mindkét nemből elegendő, akik a vessző kezelésére hajlamosak. Az utóbbi időben, így főleg a nyugati államokban a vesszősök művészei oly nagy eredményeket mutatnak fel, melyek az érdeklődést nálunk is, bár lassan, felébresztik. A vesszős kutató képességeinél fogva nemcsak a jó és egészséges vizet szolgáltató talajvízfolyást, vízereket találja meg olyan vidéken, ahol a geológia szaktudomány nem ér el eredményt, hanem az ércet, szenet, kősót és ásványolajat is, nemkülönben alkalmas más feladatok végrehajtására is, így barlangok felkutatására, elásott tárgyak megkeresésére, régészeti feltárásokra, talajvizet előidéző beözönlések elvezetésére, eltakart vetődések megállapítására stb.

A vessző problémájával a szaktudomány, sajnos, alig foglalkozott, az inkább a magánkutatókra volt bízva, s így nem is csodálható, hogy a vessző tudománya még máig sem jutott el általános érvényű fogalmakhoz, alapelvekhez és nézetekhez. Reméljük azonban, hogy a dortmundi *Kaiser Wilhelm Institut* fizikusai, kik e probléma tisztázásával 1936 óta foglalkoznak, hamarosan érdekes eredménye-

ket fognak kimutatni. Alábbiakban ezért elméleti vitatkozásokba nem bocsátkozom, hanem mindazt, ami e probléma mai állását jellemzi, röviden összefoglalva ismertetem.

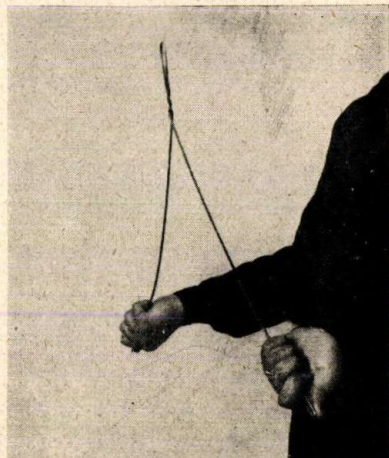
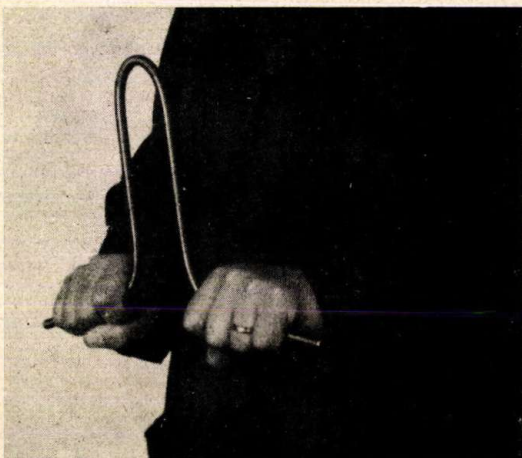
A varázsvessző Európában a középkorban honosodott meg. Különösen a bányászatban alkalmazták ércerek és kincsek felkutatására, vízkeresésre azonban csak a XVII. század elején. 1790 körül *Thouvenel*, francia orvos, majd később *Amoretti* milánói apát végzett beható kísérleteket, de tudományos elismerést egyikük sem ért el. Hasonlóan járt 1807-ben *Ritter* müncheni tanár is, aki felismerve e probléma fontosságát, a bajor tudományos akadémiával karöltve akarta kísérleteit végrehajtani. Korai halálával azonban minden elcsendesedett és ezzel egy régi tünemény majdnem feledésbe is ment. Az érdeklődés csak közel száz év után, 1900-ban kelt újból életre, amikor *Bülow-Bothkamp* és későbbben *Uslar*, kerületi főnök, vízkereséssel nagy eredményeket ért el, különösen a német délnyugati *Afrikában*.

A világháború alatt a vesszős kutatók vízkeresés mellett elásott lövegek és lőszer felkutatásával is foglalkoztak. A német keleti hadseregnél *Hasse* működött eredményesen, aki *Modlin* környékén rengeteg elásott tüzérségi és gyalogsági lőszeren kívül igen sok löveget, gépfegyvert stb. talált és ásatott ki. A volt osztrák és magyar hadseregben *Beichl* ezredes és *Musil* százados működött hasonló értelemben. A török hadseregnél pedig *Graeve* őrnagy tűnt ki, aki a szíriai sivatagban vízkereséssel különösen elősegítette a törökök előnyomulását.

Most pedig, alig egy pár éve, egy új fogalom látott napvilágot, melyet — bár helytelenül — *földsugárzásnak* neveznek.

A földsugárzás — újabb elnevezése az

* A varázsvessző problémája körül sok vita hullámzik. Tárgyilagosságunk alapján közreadjuk ezt a különben igen érdekes cikket, de nem kívánunk vele semmilyen irányban állást foglalni. *A szerk.*

3. kép

ingersáv — létezése azonban semmikép sem a legutóbbi évek felfedezése, az már ősidők óta, ott, ahol földalatti vízerek, ércek, ásványolaj, sótelepek, továbbá a geológiai szempontból is fontos vetődések stb. előfordulnak, érezteti hatását. De tudományos alapon és behatóan csak újabban foglalkoznak vele és akkor is különösen azzal, melynek behatása az emberi és állati szervezetre káros.

Aki először lát vesszővel kutató egyént, az a következőknek tanuja: látja, hogy valaki fából vagy acélródból készült vesszővel a kezeiben lassú léptekkel ide-oda imbolyog a terepen, hogy a vessző mindenféle külső behatás ellenére a fogásnak megfelelően fel- vagy lecsap és néhány lépéssel odább éppoly nyugodtan marad ismét a kezében, mint annakelőtte. Ilyenkor az elfogulatlan szemlélő könnyen azt sejtí, hogy a vesszőben sajátzerű varázs lappang. Amint azonban a folyamatot természettudományi alapon vizsgáljuk, csakhamar világossá válik, hogy párhuzamos jelenség észlelhető a képzőművészeknél is. Egy művészi ösztön öntudatlanul ki tudja hámozni az élet jelenségeiből a jellemző, illetve jellegzetes körülményeket és képességének megfelelően ezeket hangsúlyozottan kifejezésre is tudja juttatni. Amit a művészek látnak, azt — köszzájon kifejezve — a művészi vénának köszönhetik és ezt a meglátást a nem művészek semmikép sem tudják elsajátítani, de talán értékelni sem.

Alkalmasínt ezzel a művészi vénával lehet a kutató egyének reagáló képességét legjobban érzékeltetni. Ugyanis olyan különös ingerekről van szó, melyek a föld mélyéből az egyén idegrendszerére hatnak. De nem mindenki idegrendszere reagál eme kisugárzásra, hanem csak az érzékeny, szenzibilis egyéneké és csakis akkor, amikor az illetők határozott, besugárzott területre érnek. A vessző kilengésének oka pedig a reakcióképes egyénben lélekig kiváltott és *Sommer* giesseni egyetemi tanár, valamint *Haenel* drezdai ideg-orvos szerint a *nervus ulnaris* által befolyásolt igen könnyen játszó kézi izomcsoporthatás, amely az ingersávon való áthaladás után azonnal megszűnik. A vesszős kutató ezeket az izombehatásokat *Jenny*, svájci orvos szerint nem is érzi és azt hiszi, hogy a vessző magától, minden segítség nélkül leng ki. Ez magyarázza meg azt is, miért nem képes az egyén — még látszó-

lag sem — a vessző mozgását megakadályozni. Ugyanis amint érzi, hogy a vessző kileng, azt kezeivel erősebben fogja, de a kézfej összeszorítása sohasem éri el a forgató izmok erejét. Így néha előfordul, hogy a fáról metszett, hajlékony friss vessző a kézben eltörik, az acélvessző pedig sérüléseket okozhat.

Hogy a földből jövő ingerek a testen át az agyvelő vagy a gerincvelő motorikus idegeire hatnak-e, arról az orvostudomány ma még keveset tud. Az a régebbi felfogás pedig, hogy a vessző kilengését a testen és a vesszőn átmenő áram váltja ki, ma már minden alapot nélkülöz. *Ehrenwald* bécsi orvos ugyanis igen érdekesen bizonyította, hogy külső ingerekkel az izomzat tonusváltozásait befolyásolni lehet. Ugyanez áll a vesszős egyénre is.

Egyes esetekben tárgyilagosan kimutatható elváltozások is jelentkeznek: így egyesek arca kipirult, izzadt, másoké sápadt. Egyesek perccenkénti szívverése 120-ra és még többre emelkedik, vérnyomásuk magasabb, mások viszont hátukat és lábukat fájlalják. Az imbolygó járást az egyensúlyi érzékszerv zavarása váltja ki. Tény, hogy az ingereket főleg a kéz, esetleg a szem veszi fel.

Mindezt egybevetve, a varázsvessző problémája mint rejtély egy élettani helyszín-problémát ad, melynek feltétele az, hogy reakcióképes, szenzibilis egyén a sajátosságok tulajdonságokkal bíró ingersávon haladjon át. *Walther*, hallei geológus e behatást *geopatianak* nevezi.

A segédeszközök, melyek az emberi test behatására az ingersávon jelentkeznek, igen változók. Az altalaj felderítésére ma már mindenütt az eredeti villaalakú faágvessző (fűzfa, mogyoró, kőrisfa stb.) helyett az érzékeny alsó fogású, villaalakú, középütt és végein hurkolt acélródból készült vesszőt és a vékony acélródból készült zárt drótkercset használjuk, rendszerint felső fogással. (1. és 2. kép.) Ezekon kívül még sok más vessző is használatos, mely formára és anyagra nézve is különböző lehet.

Arra a kérdésre, hogy hány ember érzékeny, az irodalomban igen eltérő adatokat találunk. Legelfogadhatóbb *Walther* megállapítása, aki vizsgálatai során azt találta, hogy az érzékenyek száma 10–15 százalék szokott lenni.

A vessző iránt való érzékenységet több

külső és belső tényező is befolyásolja. Ezek azonban legtöbbször egyéni megállapítások és általános szabályokat nem képezhetnek. Egy azonban bizonyos és szükséges: a vészszós kutató legyen egészséges, mert mindenféle betegség, így különösen láz, izgatottság, túlerőltetés stb. gyengíti a képességet, esetleg teljesen ki is kapcsolhatja.

Mi okozza most már a sugárzást, illetve az ingersávot? Alig egy pár éve ezt a kérdést még homály borította. *Randoald* svájci szerzetes volt az első, aki 1926-ban megjelent értekezésében azt állította, hogy a földalatti vízér az ingersáv határain belül levő közvetlen környezetre, így egyes növényekre, állatokra és emberekre biológiai hatást képes gyakorolni. Olyan helyen tehát, ahol a vészszós kutató földalatti vízereket állapít meg, kell valaminek lenni, ami a földből kijön és ezt a valamit *Randoald* földsugárzásnak nevezte. Utána több hivatásos fizikus, orvos foglalkozott tudományos alapon a sugárzás problémájával, így különösen *Lehmann*, *Wendler*, *Wüst* és *Wimmer*, *Fortin-Müller*, *Dobler*, *Jenny* stb., legutóbb pedig a hageni *Phylaxtársaság*, melynek fizikusai a dortmundi *Kaiser Wilhelm Institut*ban vizsgálják a sugárzás és a vészszót működtető erő között való összefüggéseket, illetve a sugárzás okozta biológiai hatásokat.

A legérdekesebb *Wüst* és *Wimmer* kutatása, akik a *Roux Archiv* 1934. évf. 131. füzetében a *W* sugárzással megjelölt energia formáról számolnak be. Eszerint a sugárzást vezetők mentén ellenállások, tekercsek és erősítő lámpákon át el lehet vezetni, határozott méretű fojtótekercsekkel pedig gátolni. Szerintük a sugárzást az jellemzi, hogy sík felületen visszaverődik, éleken át meghajlik, fa prizmákon megtörik; rezgéseinek hullámhossza, mely álló hullámokkal mérhető, 1 és 70 centiméter között változik, egyes esetekben úgy viselkedik, mint elektromagnetikus sugárzás, de attól különösen a tovaterjedési sebességben és abban különbözik, hogy fémeken, falakon, fákon áthatolhat, egyes szigetelők, mint papír, selyem, celluloid, parafin stb. és mágnesrendszerek által tovaterjeszkedésében gátolható. Polaritás és hullámhossz szempontjából igen feltűnő a hasonlóság a rezgő föld-, vas- és az emberből kiáradó rezgő animális mágnesség között.

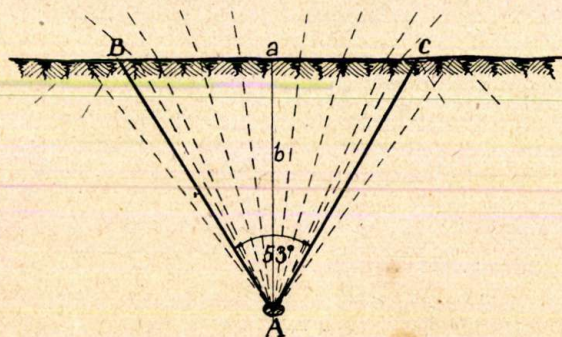
Dobler kísérletei során arra a különös

felfedezésre jutott, hogy a fényes aluminium a fényképező lemez emulzióját ama helyeken, ahol vele szorosan érintkezik, erősebben és hamarabb megfeketíti, ha azt előzőleg földalatti vízér okozta sugárzás éri. Ezt a kísérletet megismételtem olyképpen, hogy aluminium lemezre bevésztettem a *vizér szót*, föléje közönséges fényképező lemezt fektettem, gondosan becsomagoltam fekete papírra és kihelyeztem a *Musztaja pasa forrás* fölé. Megfelelő exponálás után a lemezt előhívtam és amit azon látni, azt egyik (3.) képünk mutatja. Doblernek ily módon sikerült olyan indikátort találni, melynek segítségével a földalatti vízerek sugárzása objektív alapon igazolható. De megállapítható ma már műszerek segítségével is, ilyen többek között a *Wendler*-féle *Gerameter*, mely ma már kifogástalan eredményeket ad, s így e műszerrel a vészszós kutató megállapítása könnyen ellenőrizhető.

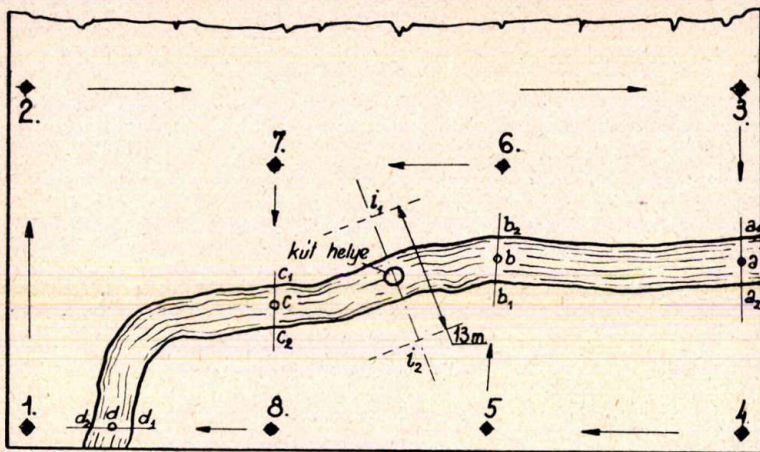
A *Phylax*-társaság fizikusai legújabb kutatásaik alapján azt állítják, hogy a sugárzás inkább elektromos, mint mágneses természetű és hogy az egyes ingersávokban felépő sugárzás hullámhossza igen különböző lehet.

A földalatti anyag sugárzásából könnyen következtethetünk az ingersáv szélességére is, mely mindig összefügg az anyag földalatti mélységével. *Dobler* ugyanis megállapította, hogy a sugárzás teljes visszaverődése akkor áll be, ha a szélső sugarak alkotta szög 53 fokos, azon belül a sugarak erősségben változva a légrétegbe lépnek ki. A szélső sugarak a föld felszínével olyan háromszöget alkotnak, melynek alapja, tehát az ingersáv szélessége egyenlő a háromszög magasságával, az anyag mélységével. (4. kép.)

Az ingersáv biológiai hatásáról ma már igen érdekes észrevételeket közöl az irodalom. A növényzetre vonatkozólag igen gyakran látni egykorát ültetvényekben olyan helyeket és sávokat, ahol a fejlődés nyilván visszamaradt, a termés igen gyenge, ahol a fák látható ok nélkül furcsa formák között — gyakran daganatokkal a törzsek mentén — elkorcsosodnak és korán elhalnak. A vizsgálat ilyen helyeken mindig és minden esetben erős, rendszerint talajvízfolyások vagy vízerek, esetleg vetődések okozta sugárzást állapít meg. *Müller* bajor erdőtanácsos, *Der deutsche Forstbeamte* című folyóirat 1933. évi 28. füzetében erről igen érdekes megfigyeléseket és fényképeket közöl. *Müller* megfigyeléseit *Dark* angol botanikus is megerősíti. Igen érdekes a földsugarak és a villámcsapás közt levő összefüggés. A villám mindig olyan helyekre csap le, ahol földalatti vízerek előfordulnak, de előszeretettel oda, ahol két vízér egymást keresztezi. Néhány növény a földsugárzást igen kedveli. *Thomany* «Természeti megfigyelések» című értekezésében megemlíti, hogy különösen azok a növények találhatók besugárzott területen, melyek gyökere vagy gyümölcse csípős, maró és bódító szagú és ízű, esetleg mérges nedvet tartalmaz. Ilyenek: a mérges kóró, a gyűszűvirág, mely

4. kép

5. kép

állítólag az ásványolajat is jelzi, a maszlagos nadragulya, őszi kikerics, a bodzafa, borsos menta, csalán, páfrány és torma.

Az állatok közül a kutya irtózik a föld-sugárzástól, míg a macskák előszeretettel az ingersávok keresztezését keresik fel. A rovarok közül a hangyák csak vízerek fölött élnek. Elhagyott hangyaboly mindig annak a jele, hogy a földalatti vízer folyás irányát megváltoztatta. Erősen besugárzott területen egy méhcsalád évi hozama a rendes kétszerese, sőt háromszorosa lehet. A vakondok túrása mindig az ingersávhoz alkalmazkodik.

A föld-sugarak bizonyos körülmények között az emberi testre is nagy befolyással lehetnek. Bizonyos fokú fogékonyságot feltételezve a sugárzás a betegségek egész sorozatát válthatja ki. Jóllehet ma már több kiváló orvostudós foglalkozik az összefüggések vizsgálatával, egyöntetű vélemény még nem alakult ki.

Walther geológus felfogása és hosszú éveken át szerzett összehasonlító tanulmányai, valamint Müller mérnök beható kutatásai alapján beigazolódott, hogy 1. a talajvíz nemcsak a vízvezetőképes szedimentek pórustér-fogatait tölti ki széles kiterjedésben, hanem helyenként gyengén határolt talajvíz-folyásokat is alkot, melyek a csapadék mennyisége szerint hol áramlanak, hol stagnálnak. 2. a földalatti valódi vízerek, különösen vízszegény területen élesen határolt szelvényben mozognak, melyek folyás-irányát a vesszős kutató mindig meghatározni képes.

Hogy e megállapítások mennyiben fedik a valóságot, annak igazolására a sok gyakorlati példa közül az alábbi emlitem. Felada-

tom volt a Szépvölgyi-út 215/217. számú telek (5. kép) alsó részén olyan helyet megjelölni, ahol kútfúrás esetén a legkisebb mélységben bő vízre akadnak. Képünk szerint a telek felderítéskor a nyilak által jelzett utat jártam be és az *a*, *b*, *c* és *d* helyeken, melyeknek szélessége átlagban hat lépés (*a*₁, *a*₂, *b*₁, *b*₂, stb.) volt, vesszőm a legerősebb reakcióhatásokat jelezte. A földalatti vízer geológiai folyásirányának megállapítása után annak mélységének meghatározására került a sor. A tervbe vett kút helyéről a folyás-irányra merőlegesen eltávolodtam, hogy a kút felett levő ingersáv szélességét megállapítsam. Dróttekercsszel a kút irányában haladva, megfigyeltem és megjelöltem azt a helyet, ahol a tekercs kilengését megkezdte (*i*₁), itt van az ingersáv innerső határa. A kút tervezett helyén a kilengés maximális, onnan tovább menve az ingersáv túlsó határán (a tekercs fokozatosan eredeti helyzetébe visszatér), a kilengés nulla (*i*₂). E két határpont közt levő távolságot lemérve, a tervbevett kút mélységét 13 méterben, majd annak bőségét pszichometrikus alapon meghatározva, azt körülbelül 15–20 liter/perc-ben állapítottam meg. A kutat megásták, és amit mondtam, az a tulajdonos legnagyobb öröme be is teljesedett, sőt a víz a kútban öt méter magasságra fel is emelkedett, mert a vízér a *Kecskehegyről* áramolva nyomás alatt volt.

Befejezésül felvetem még azt a kérdést: mi okozza azt, hogy a vessző problémája mindeztideig általános elismerést nem mutat fel? Ennek oka Jenny szerint az, hogy a vessző rejtélye még ma is biológiai probléma, s így a vesszős kutató nem más, mint élet-tani indikátor és nem fizikai műszer.

Nagyméretű vasmeteor.

Egy 188 kilogrammos meteorvasat találtak Oroszországban. Moszkvai híradás szerint *Minsk* környékén 188 kilogrammos meteorvasat találtak. Felfedezése iránytű segítségével történt, mely a nagy tömeg

közelében 90 fokos kitérést mutatott. Huszonhat évvel ezelőtt ugyanezen a helyen találtak már meteoriteket, tehát bizonyosnak látszik, hogy a most és a régebben talált darabok ugyanama meteornak sokfelé töredezt darabjai.

Kulín György.